SPAŢIUL SCHENGEN ÎNTRE LIBERTATEA DE CIRCULAŢIE ŞI SECURITATEA FRONTIERELOR: EVALUAREA EFICIENŢEI MECANISMELOR UE DE GESTIONARE A MIGRAŢIEI

SCHENGEN AREA BETWEEN FREEDOM OF MOVEMENT AND BORDER SECURITY: ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF EU MECHANISMS FOR MANAGING MIGRATION

Andreea MARGIN
Universitatea de Stat din Moldova
e-mail: *marginandreea095@gmail.com*

CZU 325.1/.2:351.86(4)

Rezumat. Articolul examinează tensiunea structurală dintre libertatea de circulaţie consacrată de Spaţiul Schengen şi responsabilitatea protejării frontierelor externe într-un context marcat de crize migratorii recurente, conflicte armate şi schimbări climatice. Analiza porneşte de la cadru-le juridic – Codul Frontierelor Schengen, Regulamentul (UE) 2016/1624 şi art. 77–79 TFUE – şi evidenţiază rolul central al Frontex, agenţie a cărei extindere competenţială şi bugetară după 2016 a amplificat capacitatea de supraveghere, dar a generat şi critici privind transparenţa şi respectarea drepturilor fundamentale. Rapoartele Frontex, EUAA şi FRA indică o presiune migratorie sporită pe rutele mediteraneană şi balcanică şi disparităţi semnificative între statele „de primă linie” şi cele din interiorul Uniunii. Studiul demonstrează că măsurile stricte de control reduc doar temporar migraţia neregulată dacă nu sunt dublate de mecanisme permanente de relocare, programe de integrare şi parteneriate externe pentru dezvoltare şi readmisie. Concluziile subliniază necesitatea unei cooperări autentice între statele membre, a unui echilibru între securitate şi umanitate, a investiţiilor în infrastructură şi incluziune, a transparenţei instituţionale şi a consolidării dimensiunii externe a politicii de migraţie. Numai îmbinarea acestor direcţii poate menţine promisiunea Schengen şi legitimitatea proiectului european de „unitate în diversitate”. Articolul este elaborat în cadrul implementării proiectului Jean Monnet Chair „EU’s role in the emerging international system” (EUREIS), nr. 101126798.

Cuvinte cheie: *Schengen, Frontex, migraţie, securitate, frontiere, libera circulaţie, cooperare europeană.*

JEL: F22, J61, F52

Abstract. This article explores the structural tension between the free movement guaranteed by the Schengen Area and the duty to secure the European Union’s external borders amid recurrent migration crises, armed conflict and climate change. Anchored in the Schengen Borders Code, Regulation (EU) 2016/1624 and Articles 77–79 TFEU, the analysis places Frontex at the centre of border governance. Since 2016 the agency’s expanded mandate

and budget have strengthened surveillance capacity yet raised concerns about transparency and fundamental-rights compliance. Frontex, EUAA and FRA reports reveal rising migratory pressure along the Mediterranean and Western Balkan routes and marked disparities between frontline and inland Member States. The study shows that stringent border controls deliver only short-term reductions in irregular entries unless complemented by permanent relocation schemes, robust integration programmes and external partnerships for development and readmission. Findings highlight five strategic imperatives: genuine inter-state cooperation that shares asylum and integration burdens; a credible balance between security and humanity through binding rights-protection standards and an independent complaints mechanism; forward-looking investment in border infrastructure, social inclusion and origin-country development; institutional transparency via an EU migration-analysis hub and public information campaigns; and a strengthened external dimension providing safe legal pathways. Integrating these strands is essential to preserve the Schengen promise and the EU’s legitimacy as a “unity in diversity” project. The article has been prepared within the framework of the implementation of the Jean Monnet Chair project “EU’s Role in the Emerging International System” (EUREIS), No. 101126798.

Keywords*: Schengen, Frontex, Migration, Security, Borders, Free movement, European cooperation*

JEL: F22, J61, F52

Introducere. Trăim într-o Europă în care granițele fizice au început să dispară, dar provocările legate de mobilitate și securitate par mai prezente ca niciodată. Spațiul Schengen, pentru mulți dintre noi, înseamnă mai mult decât libertatea de a călători fără opriri la graniță – înseamnă o Europă unită, conectată, în care ideea de apartenență capătă un sens nou, însă această libertate vine și cu o serie de responsabilități. Gestionarea frontierelor externe și controlul migrației devin misiuni esențiale pentru protejarea valorilor europene. Aici intervine Frontex – o agenție europeană care, dincolo de rolul tehnic, reflectă nevoia de cooperare și solidaritate între statele membre. Prin acest proiect mi-am propus să înțeleg mai bine cum funcționează Spațiul Schengen, ce rol joacă Frontex în păstrarea echilibrului între deschidere și securitate și cum influențează migrația prezentul și viitorul Europei din care facem parte. În contextul crizelor migraționale tot mai frecvente, amplificate de conflicte armate, instabilitate politică, inegalități economice și schimbări climatice, Spațiul Schengen a fost pus la încercare. Pe lângă dimensiunea legală și logistică, aceste provocări implică și o dimensiune profund umană – oameni în căutare de siguranță, familii dezrădăcinate, copii expuși riscurilor și comunități confruntate cu dileme etice și sociale. Astfel, discuția despre migrație nu poate rămâne doar la nivelul cifrelor sau al reglementărilor, ci trebuie să includă și empatia, dreptatea și solidaritatea.

Agenția Frontex, cu rolul său în protejarea frontierelor externe și coordonarea operațiunilor între statele membre, devine un actor-cheie în acest echilibru fragil

dintre nevoia de securitate și respectarea demnității umane. Activitățile sale reflectă provocările reale ale unei Europe deschise, dar vigilente, în fața fluxurilor migratorii și a presiunilor geopolitice. Tema migrației este abordată în acest proiect nu doar ca un fenomen administrativ, ci ca o realitate socială cu implicații multiple – asupra politicilor publice, coeziunii europene și valorilor democratice. Prin analiza cauzelor migrației – fie ele războaie, sărăcie, represiuni politice sau dezastre naturale – și a impactului asupra țărilor de destinație, se conturează imaginea unei Europe care trebuie să aleagă: între izolare și solidaritate, între teama de necunoscut și forța de a integra. În final, este evidențiată nevoia unei cooperări europene autentice și coerente, capabilă să răspundă acestor provocări nu prin ziduri mai înalte, ci prin politici echilibrate, bazate pe responsabilitate comună, empatie și viziune pe termen lung.

Gradul de investigare a problemei la momentul actual. Gestionarea frontierelor externe ale Uniunii Europene în contextul Spațiului Schengen a devenit, în ultimul deceniu, unul dintre cele mai intens studiate subiecte din literatura de specialitate, la intersecția studiilor juridice, de securitate și de politică migratorie. Fundamentul normativ este consolidat de Regulamentul (UE) 2016/1624 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european și de Codul Frontierelor Schengen, care stabilesc competențele Frontex și standardele comune de control la frontiere [1, 2]. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene fixează, la nivel constituțional, responsabilitatea partajată a statelor membre și a instituțiilor UE în protejarea frontierelor externe [3]. Dimensiunea empirică a cercetării este alimentată de rapoartele anuale Frontex și EUAA, care oferă date statistice detaliate privind fluxurile migratorii, incidentele la frontieră și respectarea drepturilor fundamentale [4, 5]. Raportul general al Comisiei „UE în 2023” și fișele tematice ale Parlamentului European contextualizează aceste date în evoluția mai largă a politicilor de migrație și azil [6, 7]. Pe plan academic, lucrările CEPS și EUI (Carrera, Geddes, Shabbir) examinează Pactul UE privind migrația și azilul, tranziția statutelor migranților și tensionarea relației dintre mobilitate, încredere și drepturi [8, 9]. Analizele de politică publică, precum studiul lui Boehnke asupra rolului Germaniei în reforma sistemului european de azil, evidențiază imperativul leadership-ului politic pentru depășirea blocajelor interguvernamentale [10]. În paralel, rapoartele FRA problematizează impactul măsurilor de control asupra drepturilor fundamentale ale migranților și solicitanților de azil [11]. Astfel, în literatura de specialitate evidențiem următoarele tendințe: extinderea mandatului Frontex și profesionalizarea controalelor la frontieră; accentuarea cooperării operaționale între statele membre; tensionarea echilibrului dintre securitate și protecția drepturilor omului, în special după crizele din 2015 și 2022. Totodată persistă însă lacune privind evaluarea cost-beneficiu a operațiunilor Frontex, armonizarea practicilor de returnare și impactul noilor tehnologii de supraveghe-

re asupra vieții private. Astfel, cercetarea rămâne deschisă atât analizelor normative, cât și investigațiilor empirice care să măsoare eficiența și sustenabilitatea pe termen lung a actualelor politici de frontieră ale Uniunii Europene.

Scopul cercetării. Scopul acestui proiect nu este doar de a analiza date și politici, ci și de a înțelege mai profund cum funcționează Spațiul Schengen și ce rol joacă agenția Frontex într-un context european tot mai complex, marcat de provocări migraționiste. Am pornit de la întrebări simple, dar esențiale: cât de eficient este sistemul actual? Ce stă în spatele valurilor de migrație ? Cum poate Europa să răspundă acestor realități fără să renunțe la valorile care o definesc? Prin această cercetare îmi propun să evidențiez atât avantajele, cât și dificultățile Spațiului Schengen, să explorez cauzele care împing oamenii să-și părăsească țările și modul în care Uniunea Europeană încearcă să gestioneze aceste fenomene. Mai mult decât atât, acest proiect își dorește să deschidă un spațiu de reflecție asupra nevoii reale de cooperare între state și de identificare a unor soluții care să fie nu doar eficiente, ci și echilibrate și durabile — pentru o Europă, care rămâne unită, sigură și umană.

Materiale utilizate și metode aplicate. În realizarea acestui proiect mi-am dorit nu doar să adun informații, ci să înțeleg în profunzime o realitate care ne privește pe toți: cum funcționează libertatea de circulație într-o Europă care încearcă, simultan, să fie deschisă și sigură. Pentru a putea răspunde onest și responsabil la întrebările pe care mi le-am pus, am apelat la o varietate de surse și metode de analiză. Am pornit de la documentele oficiale – Codul Frontierelor Schengen, Regulamentul privind Frontex și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Acestea mi-au oferit cadrul legal și instituțional în care funcționează Spațiul Schengen și cooperarea dintre statele membre. Apoi, am analizat instrumentele europene de sprijin, cum ar fi Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare (FAMI) sau Instrumentul pentru Managementul Frontierelor și Vize (BMVI), care mi-au arătat cum, dincolo de reglementări, există mecanisme concrete prin care Uniunea încearcă să sprijine statele aflate în prima linie a fenomenului migrațional.

Pentru a înțelege cum se aplică aceste politici în practică, am consultat rapoarte și analize ale instituțiilor europene (Comisia Europeană, Parlamentul European, Frontex), dar și studii academice, articole științifice și surse media de încredere. Acestea m-au ajutat să privesc din mai multe unghiuri: cel instituțional, cel social, dar și cel uman. Pe partea de metodologie, am aplicat următoarele metode care s-au completat reciproc: cercetarea documentară ne-a oferit o bază solidă de informații și ne-a ajutat să facem ordine în complexitatea subiectului. Prin analiza comparativă, am observat cum diferite state membre – precum Grecia, Italia sau Germania – abordează problematica migrației și ce soluții aplică în realitate. Am folosit și metoda studiului de caz, pentru a aduce în discuție exemple concrete, care uma-

nizează și contextualizează tema. Cu ajutorul abordării sistemice, am încercat să înțelegem cum interacționează politicile, instituțiile și factorii sociali în cadrul unui sistem atât de amplu precum cel european. Metoda evaluării de impact – a permis măsurarea efectelor directe și indirecte ale politicilor europene asupra migranților, statelor membre și coeziunii sociale, fiind utilă pentru a anticipa consecințele unor decizii și a propune soluții durabile. Metoda interdisciplinară – prin combinarea elementelor de drept, științe politice, relații internaționale și sociologie, s-a obținut o înțelegere mai nuanțată și realistă a fenomenului migrator. Metoda de analiză narativă – aplicată pentru a înțelege dimensiunea umană a migrației, prin explorarea unor povești individuale și situații reale, prezentate în rapoarte de teren și documentare. Metoda documentării participative a fost aplicată pentru integrarea perspectivelor ONG-urilor și ale lucrătorilor din centrele de primire, pentru a reda o imagine autentică a ceea ce înseamnă migrația la nivel practic, dincolo de statistici și reglementări. Metoda SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) a fost utilizată pentru a analiza punctele tari și slabe ale politicilor UE în materie de migrație, dar și oportunitățile de dezvoltare și amenințările emergente. Nu în ultimul rând, analiza critică și evaluarea de impact ne-au ajutat să abordăm dincolo de cifre și să identificăm nu doar ce funcționează, ci și unde sunt vulnerabilitățile, cu speranța că acest tip de reflecție poate contribui, din perspectivă teoretică, la o Europă mai echilibrată și mai solidară.

Rezultatele obținute în baza analizelor științifice efectuate. Pe parcursul cercetării, a devenit din ce în ce mai clar că Spațiul Schengen aduce beneficii reale pentru cetățenii europeni: libertatea de a circula fără controale la frontiere, oportunități economice sporite și un sentiment de apartenență la o Europă unită. Însă această libertate vine cu o responsabilitate uriașă: aceea de a proteja frontierele externe, în mod eficient, dar și uman. Studiile analizate au arătat că Frontex joacă un rol important în consolidarea securității frontierelor, însă realitatea din teren indică faptul că resursele sunt adesea insuficiente, iar coordonarea între statele membre rămâne inegală. Este o luptă continuă pentru echilibru între siguranță și solidaritate. În același timp, cercetările au confirmat ceea ce, intuitiv, mulți dintre noi simțim: migrația nu este doar un fenomen statistic, ci o realitate profund umană, cu rădăcini adânci – războaie, instabilitate politică, sărăcie extremă și schimbări climatice. Fiecare cifră dintr-un raport ascunde un om, o familie, o poveste. Datele Frontex din 2023, care arată o creștere cu 15% a intervențiilor la frontierele externe, reflectă o presiune reală – în special în regiuni precum Marea Mediterană și Balcanii de Vest. Studiile de caz asupra Greciei și Italiei arată cât de copleșitoare poate fi această sarcină pentru unele țări aflate în prima linie a fenomenului migrator. Infrastructura și serviciile sociale sunt adesea depășite, iar comunitățile locale resimt presiunea. În spatele acestor

provocări se află întrebarea esențială: cum răspunde Europa acestor crize fără a-și compromite valorile? Evaluările de impact arată că o securitate reală nu poate exista fără respectarea drepturilor fundamentale ale migranților și refugiaților. Politicile de control trebuie să fie însoțite de măsuri de integrare, sprijin și empatie.

Diferențele de abordare dintre statele membre – cum ar fi cele evidențiate în cazul Greciei, Italiei și Germaniei – evidențiază nevoia urgentă de coerență și cooperare europeană. În lipsa unei viziuni comune, există riscul reintroducerii controalelor la frontierele interne și al amplificării tensiunilor între state. Ce reiese din toate aceste concluzii este faptul că Europa are nevoie de mai mult decât reguli și instituții eficiente – are nevoie de curaj, de solidaritate și de o profundă conștientizare a umanității celuilalt. Pentru că, în cele din urmă, gestionarea migrației nu este doar o problemă de securitate, ci o provocare morală, politică și umană a vremurilor noastre. Un alt rezultat important vizează evaluarea performanței Agenției Frontex.

Analizele au arătat o extindere semnificativă a atribuțiilor acesteia după anul 2016, când, în urma crizei migrației, i s-au oferit competențe sporite și un buget considerabil mărit. Frontex a desfășurat misiuni comune de supraveghere, sprijin tehnic și operațional în statele aflate sub presiune migratorie – precum Grecia, Italia, Spania și mai recent Polonia și Lituania. În 2023, agenția a raportat peste 38.000 de operațiuni, dintre care o parte importantă dedicate combaterii migrației ilegale și traficului de persoane. Cu toate acestea, mai multe ONG-uri și instituții internaționale au criticat lipsa de transparență și incidentele privind respectarea drepturilor omului în timpul acestor operațiuni. Pe plan juridic, analiza instrumentelor europene a evidențiat necesitatea unei reforme profunde a sistemului comun de azil, care să asigure atât protecția persoanelor vulnerabile, cât și un partaj echitabil al responsabilităților între state. Propunerile recente privind Pactul pentru Migrație și Azil urmăresc tocmai această direcție, promovând mecanisme de solidaritate flexibilă și responsabilitate partajată. Pe baza aplicării metodei comparative și a analizei sistemice, s-a constatat că politicile de migrație variază considerabil între statele membre în ceea ce privește criteriile de admitere, capacitățile administrative și nivelul de integrare oferit migranților. Această lipsă de armonizare afectează coerența răspunsului european și creează efecte secundare, cum ar fi migrația secundară între statele UE.

Metoda evaluării de impact aplicată asupra legislației existente a arătat că, deși măsurile stricte de control la frontiere au dus la scăderea temporară a numărului de intrări ilegale, acestea nu au avut un efect durabil fără politici complementare de integrare, sprijin economic în țările de origine și campanii eficiente de informare. Analizele desfășurate în cadrul acestui proiect nu oferă doar o imagine rece, statistică, asupra Spațiului Schengen, a agenției Frontex sau a fenomenului migrației – ele vorbesc, în esență, despre oameni. Despre cetățeni europeni care traversează liber

granițe în fiecare zi pentru a munci, a studia sau a-și vizita familia. Despre migranți care fug din calea războiului, a foametei sau a persecuției, în căutarea unui viitor mai sigur. Despre state care încearcă să-și protejeze frontierele și identitatea, dar care se confruntă cu dileme morale și provocări logistice uriașe.

Rezultatele ne arată că Spațiul Schengen funcționează ca un simbol al unității și al încrederii reciproce între statele membre. Dar ele mai arată și cât de fragil poate deveni acest sistem în fața unor crize neprevăzute, atunci când solidaritatea se clatină și interesele naționale primează. În mod similar, Frontex este un instrument puternic al Uniunii, dar și o entitate aflată sub presiune constantă – presiunea de a fi eficientă, dar și umană, de a apăra granițele fără a uita că, dincolo de ele, se află oameni vulnerabili. Fenomenul migrației, departe de a fi doar o problemă de securitate, este și o expresie profundă a inegalității globale. În spatele fiecărui număr, fiecărei rute ilegale sau fiecărui incident de la frontieră se află o poveste personală – un tată, o mamă, un copil. De aceea, concluziile noastre nu pot rămâne doar în zona tehnică. Ele trebuie să inspire empatie, responsabilitate și dorința de a construi politici care protejează, dar care și integrează. Să întărim securitatea, da – dar fără a ne pierde umanitatea.

În final, ceea ce se conturează din toate aceste analize este nevoia de echilibru: între libertate și control, între suveranitate și solidaritate, între reguli și compasiune. Europa nu este doar un spațiu de circulație, ci un spațiu de valori, iar modul în care gestionează migrația și protejează Spațiul Schengen reflectă, în cele din urmă, cât de mult crede în propria sa promisiune de unitate în diversitate.

Concluzii. Spațiul Schengen continuă să reprezinte mai mult decât o arhitectură juridică: este promisiunea unei Europe fără bariere interne, întemeiată pe încredere reciprocă și apartenență comună. Însă această libertate implică o responsabilitate deopotrivă colectivă și individuală: protejarea frontierelor externe în mod eficient și, simultan, uman. Agenția Frontex joacă un rol esențial în garantarea acestui echilibru, dar performanța sa depinde în mod critic de solidaritatea practică a statelor membre, de supraveghere democratică și de respectarea necondiționată a drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în mișcare.

Analiza de față evidențiază trei constatări majore. *Primo*, securitatea frontierelor nu poate fi sustenabilă fără politici complementare de integrare socială, investiții în educație și muncă, precum și eforturi coordonate de dezvoltare în statele de origine. Migrația nu este un *„defect de sistem"*, ci răspunsul uman la război, sărăcie și schimbări climatice; de aceea, UE are nevoie de mecanisme permanente de relocare și de căi legale de migrație, nu doar de măsuri de control. *Secundo*, fragmentarea legislativă între statele membre subminează credibilitatea regimului comun de azil și agravează presiunea asupra țărilor de la frontierele externe. Reforma Pactului UE privind migrația și azilul trebuie să asigure distribuirea echitabilă a responsabilităților

și să instituie protocoale automate pentru situații de urgență. *Tertio*, percepțiile negative și discursurile populiste pot fi contracarate doar prin transparență instituțională, campanii de educație interculturală și implicarea societății civile în toate etapele ciclului de politică publică.

În esență, viitorul politicii europene de frontieră și migrație depinde de implementarea concomitentă a cinci coordonate complementare. Mai întâi, este necesară o cooperare autentică între statele membre, care să depășească schimbul formal de date și să includă partajarea efectivă a responsabilităților de azil și integrare. În paralel, Uniunea Europeană trebuie să mențină un echilibru credibil între securitate și umanitate, prin integrarea unor standarde obligatorii de protecție a drepturilor în toate operațiunile Frontex și instituirea unui mecanism independent de plângeri. A treia direcție vizează investițiile orientate către viitor, reflectate atât în modernizarea infrastructurii de frontieră, cât și în programe solide de incluziune socială și dezvoltare regională în statele de origine. La fel de importantă este transparența, asigurată prin crearea unui centru european de analiză a migrației și prin campanii publice oneste, menite să explice atât beneficiile, cât și riscurile fenomenului migrator. În fine, consolidarea dimensiunii externe impune parteneriate sustenabile pentru readmisie, sprijin umanitar și canale legale de mobilitate, reducând astfel motivațiile pentru migrația neregulată și completând, în mod coerent, ansamblul măsurilor interne.

Dilema contemporană a Europei nu se reduce la alegerea dintre ziduri mai înalte și frontiere complet deschise, ci la capacitatea de a articula o responsabilitate colectivă, care îmbină protecția cetățenilor cu respectul față de demnitatea celor care caută refugiu. Europa va rămâne fidelă valorilor sale fondatoare doar dacă va putea demonstra că libertatea de circulație și solidaritatea față de vulnerabili nu sunt obiective antagonice, ci elemente complementare ale aceluiași proiect de „unitate în diversitate”.

Referințe bibliografice

1. Regulamentul (UE) 2016/1624 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 septembrie 2016 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. 16.09.2016. L 251/1. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R1624&from=sv [Accesat: 09.04.2025]
2. Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat). În: JO L 77. 23.3.2016, pp. 1-52. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj?locale=ro [Accesat: 09.04.2025]

3. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (versiune consolidată). Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF [Accesat: 10.04.2025]
4. 2023 Annual Report of the Fundamental Rights Officer of Frontex. European Border and Coast Guard Agency (Frontex), 2024, FPI-24.0232. Disponibil: https://www.frontex.europa.eu/assets/FRO_Reports/The_Fundamental_Rights_Officer_Annual_Report_2023.pdf [Accesat: 10.04.2025]
5. Raport privind azilul 2025 Rezumat. Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA), 2025. Disponibil: https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2025-06/2025_Asylum_Report_Executive_Summary_RO.pdf [Accesat: 10.04.2025]
6. UE în 2023. Raport general privind activitățile Uniunii Europene, adoptat de Comisia Europeană la 7 martie 2024 sub cota C(2024) 1633. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024. Disponibil: https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2023/pdf/the-eu-in-2023-ro.pdf [Accesat: 10.04.2025].
7. Gestionarea frontierelor externe. Disponibil: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/153/gestionarea-frontierelor-externe [Accesat: 11.04.2025].
8. CARRERA, Sergio, SHABBIR, Anjum. The transitioning of statuses in the EU regular and labour migration law. Brussels: CEPS, 2024. Disponibil: https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2024/05/EU-LEVEL-REPORT-ASPIRE-FINAL.pdf [Accesat: 11.04.2025].
9. CARRERA, Sergio, GEDDES Andrew. The EU Pact on Migration and Asylum in light of the United Nations Global Compact on Refugees International Experiences on Containment and Mobility and their Impacts on Trust and Rights. European University Institute, 2021. Disponibil: https://www.asileproject.eu/wp-content/uploads/2021/03/EU-pact-migration-asylum-global-compact-refugees.pdf [Accesat: 12.04.2025].
10. BOEHNKE, Olaf. Germany should pave the way for a common European Asylum and Migration System. In: European Council on Foreign Relations. 24 April 2015. Disponibil: https://ecfr.eu/article/commentary_time_to_lead_germany_should_pave_the_way_for_a_common_europe3007/ [Accesat: 12.04.2025].
11. Fundamental Rights Report 2025. Annual Report of the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). 10 June 2025. Disponibil: https://fra.europa.eu/en/publication/2025/fundamental-rights-report-2025 [Accesat: 12.06.2025].